

מסורת הש"ס

א) שבת קטל. לקמן ת. יבמות כ: מנחות מ., ג) לקמן נח. יבמות ה., ה) [לקמן ט: ת.], ד) גי' ח"מ השחתת זקן, ו) גי' ח"מ השחתת זקן, ז) גי' ח"מ השחתה, ח) גי' ח"מ השחתה, ט) [דף כה.], ט) [דף מ סופ"ט], י) גי' ח"מ לגבי מזורע.

נוסחת הריב"ן

א) מקיים מתי: ב] יבול אפילו למיר מזורע כן שלא יעבור מער על ראשו ת"ל כו': ג] מדאזטרין:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ותו וי' וכו' מדלל כחב ציה תער אמינא כ"ל ויתבי הוה נמחק: ב) ד"ה ראשו וכו' וה"ב ההוא גילוח לאסרי גבי מיר: ג) ד"ה סד"א וכו' מנה קעביר אמינא כ"ל ויתבי הוה נמחק: ד) בא"ד הכחב גמי מיון דאפשר וכו' דלח אסרה תורה בנזיר אלא בתער ואימא דבתער כלל לא אלא לאו כ"ל ויתבי קמ"ל נמחק: ה) בא"ד ורי' אליעזר וכו' מני יליף דמצורע וכו' מעצרון הקי"ד ואח"כ מ"ה ורבנן ה"ה ראשו וכו' מן המורה הקי"ד ואח"כ מ"ה לה נטי כחב וכו' הקפה הקי"ד:

גליון הש"ס

גב' בר"ל דאמר. עיין משנת שבת אריה ס' י:

הגהות מהר"ב רבשבורג

א] רש"י ד"ה סד"א וכו' דלח אסרה תורה הקפת. מ' הקפת נמחק וי"ב גילוח. ח"מ ייעושי: ב] תוב' ד"ה (דף הקודם) דמזוה דטעון תער ולא ידחה לאו בהשחתת זקן ומשום"ה היה כ"ל: ג] ד"ה ותו וי' ס"ד וכו' ולח ידחה לאו בהשחתת זקן ומשום"ה היה כ"ל: ד] ד"ה ופיך כדלעיל וכו' קמ"ל. כאן הקי"ד ואח"כ מ"ה ורשנ וכו' מדלח כתיב הימר תער כפיית. ג"כ ע"י ח"מ:

הגהות התוספות

1. צ"ל נן. 2. צ"ל מ"ל רש"י שער. 3. צ"ל שער. 4. מיתב דמיר נמחק. 5. צ"ל דס"ל. 6. כאן אירע טעות המתחלפות ושמתו כמה מיתוב דנפוסים שלנו ובז"ל מדלח כתיב תער כדכשז"ל כלומר יאסר לו לגלח בתער וכן דלח כתיב הימר תער כו'. כן הוא בס"י א' ולא. 8. צ"ל נמחק.

וּסוּ אִי ס"ד דבי עמיד. מזורע במלקט וצרהיטני שפיר דמי וחקנו להמיר תער הוא דלחא אדרבה מדלח כחב ציה תער (א) הוה אמינא דבתער לא מישתרי כלל מדלח כתיב תער במזורע ואמינא לך כר"ל דלמנר כל מקום שאתה מואל כו' ה"ג במזורע ליגלח במלקט וצרהיטני וליהוי מקיים וגילח את כל שערו וקא אמוקים ללא תעשה דופאת זקנס לא יגלחו בתער דלח אסרה תורה (י) הקפת הראש אלא בתער שמע מינה דלהכי איזטרין זקנו למישרי תער במזורע ולמימרא דבתער אין צמידי אחרינא לא דומיא (י) דהקפת ראש דקאתי ליה עשה דוגילח את כל שערו ודחי ליה לאו (י) דהקפה לפי שאינו יכול לקיים את שניהם. ור"א אית ליה ג"ש וקסבר מלקט ורהיטני נמי עבדי גילוח והוי נמי גילוח שיס צו השחתה ומש"ה כי ליקטו במלקט ורהיטני גבי (י) הקפה חייב וה"ג נפרש כמסקת מכות בפרק אלו הן הלווקים: **וּר"א מאי טעמא**. כלומר הואיל ומוקמת להא דתני לעיל דמזורע יליף מדינא כר"א דבתער אין צמידי אחרינא לא מנא טעמא אי מדינא הא איכא למיפרך כדלעיל) מה להזד השוה צבהן כו': **יליף מראשו**. דכתיב לגבי מזורע וגילח את כל שערו ואת ראשו: **ראשו מה ס"ל**. והלא כתיב שערו וראשו בכלל שערו הוא אלא לפי שנאמר גבי נזיר תער לא יעבור על ראשו צו ת"ל וגילח את ראשו בתער כמו שאמרתי לך גבי נזיר ור"א סבר לה כרבי יומתן דלמנר לעיל (דף לט:) דגבי נזיר לא מיחייב אלא בתער ובצמיד אחרינא לא (ב) ה"ג האי דאסרי גבי נזיר משתרי גבי מזורע:

ומאי דלח מיחייב ליה גבי נזיר כגון מלקט ורהיטני לא שרי במזורע: **וכ"ס תער למה לי**. וכי תימא למה לי למיכתב במזורע ראשו לילף מתער לא יעבור על ראשו האמור לגבי נזיר למישרייה במזורע ואפילו בתער: **סד"א הואיל וגבי נזיר כו'**. לא לעולם אימנא לך דמזורע בתער אין במלקט וצרהיטני לא דחי ס"ד דכי עבדי במלקט וצרהיטני מנזה קעבדי (א) הוה אמינא דבתער כלל לא משום דלח כתיב ציה תער וכדרי"ל כו' והכא (י) כיון דאפשר לו לקיים את שניהם עבדי במלקט ורהיטני לקיים מנזת עשה דוגילח את כל שערו וליקיים נמי לא תעשה דלח יעבור תער דלח אסרה תורה א| הקפת הראש אלא בתער ואימא דבתער כלל לא קמ"ל אלא לאו שמע מינה (ג)דאיזטרין ליה ראשו למישרי תער צנויר מזורע למימרא דבתער אין מלקט ורהיטני לא ומש"ה אחי עשה דוגילח את כל שערו ודחי לאו דתער לא יעבור על ראשו לפי שאין אמה יכול לקיים את שניהם דמזורע שגילח במלקט ורהיטני לא עשה ולא כלום: (ט) ר"א לא מני יליף במזורע בתער ולא במלקט ורהיטני מוקנו דהקפה משום דקסבר ר"א גבי הקפה דאפילו ליקטו במלקט ורהיטני חייב דכתער דמי ורבנן נמי לא מנזו ילפי מזורע בתער ולא במלקט ורהיטני מראשו דנזיר משום דקסברי גבי נזיר כי גילח במלקט ורהיטני חייב דכתער דמי כדאמרין לעיל [ת. לרבות כל המעצריין: להכי כשב **רחמנא ראשו**. לאשמועינן דאפילו הקפת כל הראש שמה הקפה:

ומאי דלח מיחייב ליה גבי נזיר כגון מלקט ורהיטני לא שרי במזורע: **וכ"ס תער למה לי**. וכי תימא למה לי למיכתב במזורע ראשו לילף מתער לא יעבור על ראשו האמור לגבי נזיר למישרייה במזורע ואפילו בתער: **סד"א הואיל וגבי נזיר כו'**. לא לעולם אימנא לך דמזורע בתער אין במלקט וצרהיטני לא דחי ס"ד דכי עבדי במלקט וצרהיטני מנזה קעבדי (א) הוה אמינא דבתער כלל לא משום דלח כתיב ציה תער וכדרי"ל כו' והכא (י) כיון דאפשר לו לקיים את שניהם עבדי במלקט ורהיטני לקיים מנזת עשה דוגילח את כל שערו וליקיים נמי לא תעשה דלח יעבור תער דלח אסרה תורה א| הקפת הראש אלא בתער ואימא דבתער כלל לא קמ"ל אלא לאו שמע מינה (ג)דאיזטרין ליה ראשו למישרי תער צנויר מזורע למימרא דבתער אין מלקט ורהיטני לא ומש"ה אחי עשה דוגילח את כל שערו ודחי לאו דתער לא יעבור על ראשו לפי שאין אמה יכול לקיים את שניהם דמזורע שגילח במלקט ורהיטני לא עשה ולא כלום: (ט) ר"א לא מני יליף במזורע בתער ולא במלקט ורהיטני מוקנו דהקפה משום דקסבר ר"א גבי הקפה דאפילו ליקטו במלקט ורהיטני חייב דכתער דמי ורבנן נמי לא מנזו ילפי מזורע בתער ולא במלקט ורהיטני מראשו דנזיר משום דקסברי גבי נזיר כי גילח במלקט ורהיטני חייב דכתער דמי כדאמרין לעיל [ת. לרבות כל המעצריין: להכי כשב **רחמנא ראשו**. לאשמועינן דאפילו הקפת כל הראש שמה הקפה:

תער כפירוש לא? לדחי עשה דמזורע לא תעשה דנזיר שפיר דמי וחקנו ואנא אמינא ומה נזיר דאיסורא קעבדי כו' וי"ל דהכא איכא למימנר דשאני נזיר דליכא אלא חד לאו דהקפת ראש ולכן דחי ליה תגלחתו דנזיר אצל נזיר מזורע אית ציה תרין לאוין לאו דנזיר דתער לא יעבור ולא דהקפת הראש ולכן דחי לאו דהקפת הראש וליכא למימנר פרק צ' נזירין (לקמן דף נח. ת.) אהך בדייתא דראשו דהקפת כל הראש לא שמה הקפה אפילו חד איסורא ליכא צנויר צמקוס^ב פאת הראש וליכא למימנר ק"ו מנזיר דהתם ליכא תו סוס דחיה: **וּרְבַנְן**. דנפקא להו דתגלחת דמזורע בתער מוקנו כדלעיל ראשו למה לי דבשלמא לר"א איזטרין ראשו למילף מיניה דתגלחת דמזורע בתער אלא לרבנן למה להו ראשו: **מִיבְעִיָא** הוה לַמְדַּחֵי רַאוי דהקפה אף במזורע שאין נזיר דאיזטרין קרא לומר דדחי לאו דהקפה: **דַּתְנִיָא** רַא דתקיפו פאת **ראשכם יבול אף מצורע בן**. והא דכתב וגילח את כל שערו [מוין מפאת הראש או כשמימנר פאת ראשו ת"ל ראשו מיותר דכתיב במזורע לאשמועינן

שלישה מינון פרק ששי נזיר

לרבנן דטעון תער לתגלחתו ב| (נזיר) והכא אי לאו ק"ו דמזמיר לא אחי [להן] תער במזורע וי"ל דאפילו לא קיים לוי דמנזת נזיר בתער מ"מ שפיר ילפינן ק"ו מנזיר דדחי תגלחת ידידה פיאזת דהקפת הראש דאיכא צהו לאו צמקיף צמספרים כדמשמע צקמוך מזורע לא כל

שכן שיהא מותר לגלח אף בתער וידחה לאו דהשחתת זקן אלא ע"כ קרא דזקנו אמה לטועטיו תער ולא משחיתים אחרים: **וּרְתַן** **אי ס"ד** כי עבדי במלַקט ורהיטני. דקיים למימנר גילוח ע"כ קרא דזקנו לא אמה למימנר דמני עבדי בתער מדלח כתיב תער פירוש צהדיא דמצעי לן למימנר כדכשז"ל דאסור לעשות ולגלח בתער הואיל ויכול לקיים שניהם שגילח במלקט ורהיטני או צמספרים ולא ידחה לאו (ג) דהשחתת זקן והיה להש"ס לומר לא שרין תער מדלח כחב תער אלא הש"ס קרר הלישנא דנזיר לישנא קלילא ורגיל צכמה מקומות לקרר לשונו אלא ע"כ קרא דזקנו אמה לקוצבו חובה ולהטעין תער למזורע דלח יאל ידי תגלחתו אלא בתער: **וּרְבִי** **אֵלִיעֶזֶר**. דלמנר אפילו ליקטו במלקט ורהיטני חייב [צפאזת] דזקן ומחייב צפאזת דזקן אפילו צשאר משחיתין ושפיר דאזטרין זקנו דמזורע דדחי לאו דהשחתת זקן והיינו נמי צשאר משחיתין מנח ליה תגלחת דמזורע דדוקא בתער יליף לה מראשו: **רַאשׁוּ** **מת"כ**. ראשו דכתיב במזורע והלא ככר כתיב צרישא דקרא יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו מת"כ^ב לפי שנאמר גבי נזיר תער לא יעבור על ראשו תוך ימי נזירותו יכול אף נזיר [מזורע] כך יהא אסור לגלח וכל שער^ב דקרא צשאר גופו ע"כ דאין לומר דעשה דוגילח דמזורע דחי לא תעשה דנזיר דתער לא יעבור על ראשו ועשה דגדל פרע שער ראשו ת"ל (שער) ראשו מיותר דאף נזיר ומזורע חייב לגלח בתער והאי דלא מוקי ר"א ראשו צראשו דכל אדם ולא צנויר ולמדחי [לאון] דהקפה [גרידא] אי משום דס"ל הקפת כל הראש [לא] שמה הקפה אי משום דעשה דחי לא תעשה [גרידא] נפקא לר"א מגדלים כדצמקון א"כ ראשו לא איזטרין אלא לראשו דנזיר אע"ג דאיכא לאו דתער לא יעבור ועשה דגדל פרע דחי להו עשה דוגילח מימזורא דראשו דכתיב במזורע והשתא נפקא ליה לר"א תער במזורע מנזיר דמידי דאסר צנויר להעציר תער על ראשו הטעין במזורע לגלח בתער והיינו דקא מהדר צברייתא דלעיל (דף מ:) למילף תער במזורע מלוים ונזיר מן דינא ולא אחי ליה וריןך הוא לזומדה מראשו [דנזירין] ^ג ולעולם מנזיר ילפינן למזורע דטעון תער וס"ל^ג לר"א דנזיר לא לקי אלא בתער דוקא כר' יומתן דלעיל הילכך מידי דאסור צנויר דהיינו תער הטעין ^א לאו במזורע כדמשמע [דאין] על שאר מעצריין נמי לילקי צנויר אכתי לא ידעינן תער במזורע דאיכא למימנר קרא דראשו לשאר מעצריין: **וּפְרִיךְ** כדלעיל דלמא אפילו במלקט ורהיטני נמי מנזה קעבדי במזורע וכ"ת למה לי למישרי דאפילו בתער דסד"א כו' גבי מזורע נמי ליחייב כלומר גם כשיהיה הנזיר מזורע (א) קמ"ל ומשני אי ס"ד כי עבדי במלקט ורהיטני מנזה קעבדי במזורע מדלח כתיב^ב היתר

ימי נזירותו יכול אף נזיר [מזורע] כך יהא אסור לגלח וכל שער^ב דקרא צשאר גופו ע"כ דאין לומר דעשה דוגילח דמזורע דחי לא תעשה דנזיר דתער לא יעבור על ראשו ועשה דגדל פרע שער ראשו ת"ל (שער) ראשו מיותר דאף נזיר ומזורע חייב לגלח בתער והאי דלא מוקי ר"א ראשו צראשו דכל אדם ולא צנויר ולמדחי [לאון] דהקפה [גרידא] אי משום דס"ל הקפת כל הראש [לא] שמה הקפה אי משום דעשה דחי לא תעשה [גרידא] נפקא לר"א מגדלים כדצמקון א"כ ראשו לא איזטרין אלא לראשו דנזיר אע"ג דאיכא לאו דתער לא יעבור ועשה דגדל פרע דחי להו עשה דוגילח מימזורא דראשו דכתיב במזורע והשתא נפקא ליה לר"א תער במזורע מנזיר דמידי דאסר צנויר להעציר תער על ראשו הטעין במזורע לגלח בתער והיינו דקא מהדר צברייתא דלעיל (דף מ:) למילף תער במזורע מלוים ונזיר מן דינא ולא אחי ליה וריןך הוא לזומדה מראשו [דנזירין] ^ג ולעולם מנזיר ילפינן למזורע דטעון תער וס"ל^ג לר"א דנזיר לא לקי אלא בתער דוקא כר' יומתן דלעיל הילכך מידי דאסור צנויר דהיינו תער הטעין ^א לאו במזורע כדמשמע [דאין] על שאר מעצריין נמי לילקי צנויר אכתי לא ידעינן תער במזורע דאיכא למימנר קרא דראשו לשאר מעצריין: **וּפְרִיךְ** כדלעיל דלמא אפילו במלקט ורהיטני נמי מנזה קעבדי במזורע וכ"ת למה לי למישרי דאפילו בתער דסד"א כו' גבי מזורע נמי ליחייב כלומר גם כשיהיה הנזיר מזורע (א) קמ"ל ומשני אי ס"ד כי עבדי במלקט ורהיטני מנזה קעבדי במזורע מדלח כתיב^ב היתר

מצורע נמי מיחייב. אם הוא נזי' ומשני אם איתא דאין תגלחת מצורע דוקא בתער לא דחי כיון דאפשר במלקט ורהיטני ולקיים שניהם כדר"ל: ורבנן האי ראשו מאי דרישי ביה. כיון דמוקנו ידעינן דתגלחת מצורע בתער: מבעי להו למדחי לאו דהקפה. יכול אף מצורע כן ונקיים קרא דכל שערו היכי דנמרטו פאות ראשו. ותיפוק לי מוקנו דשמעינן מיניה דעשה דוחה את ל'ת: צריכי דאי כתיב זקנו ולא כתיב ראשו היא הקפת כל הראש לאו שמה הקפה. דעיקר איסור הקפה בנוטל פאות הראש ומניח שאר דהיינו משהו צדעיו לאחוריי אוניו להכי כתב רחמנא ראשו למידק

מא.

נה א מיר פ"ג מהל' צליית הל' ויפ"ז מהל' מירות הלכה טו:
נב ב מיר פ"ו מהל' מירות טז:
ג ג מיר פ"ח מהל' טומאת צרעת הל' א סמג עשין רלו רלו:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי יִגְלַח אֶת כָּל שְׂעוֹרֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זָקְנוֹ וְאֶת גִּבְתּוֹ עֵצִיבוֹ וְאֶת כָּל שְׂעוֹרֹ יִגְלַח וְכִבְּסֵ אֶת בְּגָדָיו וְרֹחֵץ אֶת בְּשׂוֹרוֹ בַּמַּיִם וְיָקְרָא יְדֵי טוּ
2. כַּל יָמֵי נְזִירוֹ תִּעֲרַב עִבְדוֹ יִעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מֵלֶאֱמַת הַיָּמִים אֲשֶׁר יִזְיֵר לְךָ קִדְשׁ וְהָיָה גְדֻלַּ פְּרֵעַ שְׂעוֹרֵי רֹאשׁוֹ: בַּמִּדְבָּר וְהָיָה לָךְ תִּקְפוֹ פֶּאֶת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִיתוּ אֶת פֶּאֶת זָקְנְךָ: וְיָקְרָא יְדֵי כּו

מוסף רש"י

אם אהא יכול לקיים את שניהם. כגון לנן דפשמן צמקין מקיים עשה דלציית ולא דכלאים [מנחות ט.]. ואם לאו. כגון תכלת דחי אפשר בשל פשתן. יבא עשה. דלציית ודחה את לא תפשה (שם). ראשו מה ת"ל. כגלחו למזורע נמי מקוין שאתה מוצא עשה ול"ת אם אהא יכול לקיים שניהם כדר"ל דאמר כל מקוין שאתה מוצא עשה ולי"ת אם אהא יכול לקיים שניהם מוטב ואם לאו יבוא עשה וידחה את ל"ת. אלא ע"כ מראצט' זקנו לומר דדחי א"א לקיים מצות תגלחת מצורע אלא בתער. ור' אליעזר מני טעמא מהיכא יליף דתגלחת מצורע בתער דמוקנו לא מצי למילף דהשחתת זקן שייכא אף בשאר מעבירים: ראשו מה ת"ל מאחר דכתיב במצורע כל שערו מה הוצרך לפרוט ראשו: יכול אף בניזיר מצורע כן. לא יגלח ראשו: ת"ל ראשו ולקי' ריש פ' ב' נזירים דייק תלמודא אמאי לא מוקמינן ראשו למדחי לאו דהקפת ראש כל אדם דלית ביה אלא לאו גרידא ומג"ל לאוקומי לגוי' דאיכא תרי לאוי. ומדאצטרין ראשו למדחי לאו דנזיר אלמא תגלחת מצורע דוקא בתער ור"א לא מיחייב בניז' בשאר מעבירי': למימרא אפילו בתער. אם ירצה:

פ"י הרא"ש

ותו אי ס"ד אי עבדי במלקט וצרהיטני מצוה קא עבדי מדלח כתיב תער כר"ל. כלומר אי לאו עיקר מצוה בתער לא דחי לאו דהשחתת זקן כיון דאפשר לקיים שניהם כדר"ל דאמר כל מקוין שאתה מוצא עשה ול"ת אם אהא יכול לקיים שניהם מוטב ואם לאו יבוא עשה וידחה את ל"ת. אלא ע"כ מראצט' זקנו לומר דדחי א"א לקיים מצות תגלחת מצורע אלא בתער. ור' אליעזר מני טעמא מהיכא יליף דתגלחת מצורע בתער דמוקנו לא מצי למילף דהשחתת זקן שייכא אף בשאר מעבירים: ראשו מה ת"ל מאחר דכתיב במצורע כל שערו מה הוצרך לפרוט ראשו: יכול אף בניזיר מצורע כן. לא יגלח ראשו: ת"ל ראשו ולקי' ריש פ' ב' נזירים דייק תלמודא אמאי לא מוקמינן ראשו למדחי לאו דהקפת ראש כל אדם דלית ביה אלא לאו גרידא ומג"ל לאוקומי לגוי' דאיכא תרי לאוי. ומדאצטרין ראשו למדחי לאו דנזיר אלמא תגלחת מצורע דוקא בתער ור"א לא מיחייב בניז' בשאר מעבירי': למימרא אפילו בתער. אם ירצה: